Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem z góry | Stron 16

Nr. 4 | Grudziądz, kwiecień 1933 r. | Rok V.

NAUCZYCIEL POMORSKI

Szkoła Pomorska

Organ Pomorskiego Oddziału Okręg. „Stowarzyszenia Chrześcijańsko Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych“

TREŚĆ NUMERU:

Redaguje Komitet Redakcyjny. — **Redaktor odpowiedz. Melchior Ryczakowicz, Grudziądz ul. Kościuszki 21.** — Adres Redakcji i Administracji: **Grudziądz, Rynek nr. 15 p. I.**
Nakładem: Pomorskiego Oddziału Okręg. „Stowarzyszenia Chrześcijańsko Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Grudziądzu
Drukiem: Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki — Wąbrzeźno-Pom.

Wszyscy na Zjazd.

Jak corocznie tak i obecnie dokonamy przeglądu naszych sił i dorobku organizacyjnego. Tegoroczny Walny Zjazd odbędzie się w Toruniu w dniu 18 kwietnia br. Coprawda Zjazd projektowany był w Starogardzie. Zmiany miejscowości dokonał W. W. Zarządu Okręgowego z okazji uroczystości odbywających się w rb. w Toruniu. Stolica Pomorza bowiem obchodzi 700-lecie swego istnienia. Z tej racji zwołują liczne organizacje swoje zjazdy do tego starego miasta. Toruń gościć będzie w swych sędziwych murach całą Polskę. — Czyż my, jako nauczycielstwo pracujące na Pomorzu, możemy pozostać obojętni na tę wielką uroczystość naszej pomorskiej stolicy, — Okazja jest piękna! Zarząd Oddziału wykorzystał ją — i zwołuje Zjazd Delegatów Oddziału właśnie do tego miasta. Jak nas odgłosy dochodzą, to Koledzy nawet wolą Toruń i z zadowoleniem przyjęli do wiadomości decyzję Zarządu Oddziału.

O Zjeździe naszym wiedzieć będzie całe społeczeństwo Pomorza. Patrzeć na nas będzie całe Pomorze! Starajmy się o liczny udział. **Kaażde Koło musi bezwzględnie i bezapelacyjnie wysłać swego delegata. Niech nie zabraknie ani jednej naszej placówki.** Poleca się również chętnym, aby samorzutnie wzięli udział w Zjeździe. Pozatem też mogłyby Koła urządzić wycieczki w większych lub mniejszych zespołach. Im więcej nas będzie, tem okazalej wypadnie Zjazd.

A więc wszyscy do Torunia na Zjazd w dniu 18 kwietnia br.

WALNY ZJAZD DELEGATÓW ODDZIAŁU POMORSKIEGO STOW. CHRZEŚC. NAR. NAUCZ. SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

Zjazd odbędzie się w dniu 18 kwietnia 1933 r. w Toruniu.

Porządek.

1. Godz. 9-ta: Uroczyste nabożeństwo w kościele św. Jana. Kazanie wygłosi ks. prałat Wysiński.
2. Godz. 10-ta: Otwarcie Zjazdu.
3. Wybór Komisji Weryfikacyjnej.
4. Referaty:
   a) Z historji szkolnictwa miasta Torunia,
   b) Wychowanie społeczne na terenie szkoły — wygłosi kol. Rogalczyk z Warszawy.
5. Wybór Komisyj: a) matki, b) wnioskowej, c) skarbowej.
6. Obrady w poszczególnych Komisjach.
   Przerwa obiadowa.
7. Dyskusja nad sprawozdaniem rocznem.
8. Sprawozdania z poszczególnych Komisyj, dyskusja, uchwały.
9. Absolutorjum i wybory.
10. Wolne głosy.
11. Zakończenie.

MELCHIOR RYCZAKOWICZ — Grudziądz.

Momenty wychowawcze.

IV. Pomyłki nauczyciela i nieuzasadnione zakazy.

Niejeden ze zdziwieniem spojrzy na ten tytuł dziesiejszej notatki i powie: cóż to — pomyłki nauczyciela? — czyż nauczyciel mylić się może? — niemożliwe! A przecież nauczyciel jest tylko człowiekiem i nietylko może, ale napewno się myli i robi w swym zawodzie głupstwa, jak każdy inny człowiek. Ile to razy zdarza się w życiu szkolnem, że nauczyciel po ukaraniu dziecka, po wyłajaniu go, przekonuje się, że postąpił źle — padł ofiarą pomyłki. Cóż wtedy robi — zazwyczaj nic! — nawet słówkiem nie stara się pocieszyć skrzydzone dziecko — zrobi w dodatku minę nieprzyjemną, obróci się, cóś tam pogrzebie w papierach i idzie do dalszej pracy. Dziecko przeprosić? — poco, naco, jeszcze tego brak — może jeszcze i to zaprowadzą! Nie zaprowadzą — nie, bo to już jest zaprowadzone przez grzeczność i życie kulturalne. Wyrządziłem komuś niesłusznie przykrość, to rzecz jasna, że muszę go przeprosić. Jedno małe słówko „przepraszam" wystarczy —albo też poprostu przyznam się do winy i powiem „pomyliłem się, tyś postąpił słusznie, a ja źle" — dziecko zadowoli się nawet takiem wypowiedzeniem. Żeby może ktoś bardziej czuły i ambitny, nie sądził, że to go poniża, może zupełnie jasno i szczerze się przyznać, że tak jak inni, tak też i ja mogę się pomylić, a zwłaszcza jeżeli hałasujecie, nie mam czasu wiele się zastanawiać, i takie są potem skutki. Zachowujcie się grzecznie i spokojnie, a ja wtedy będę miał więcej czasu i spokoju i nie będę potrzebował robić głupstw, jak w tej chwili to zrobiłem. Dziecko wie, że nauczyciel również mylić się może i chętnie mu to przebaczy, jeżeli widzi po stronie nauczyciela dobrą wolę. Widziałem w pewnym zakładzie wychowawczym w Warszawie „księgę drobnych pomyłek nauczyciela". Każdą swą pomyłkę tam notował, by drugi raz jej nie popełnić. Jest to bezwzględnie dobra rzecz.

Obstawanie przy swojem zdaniu nawet wtedy, jeżeli błąd nauczyciela jest widoczny, podrywa autorytet wychowawcy i ogromnie zniechęca dzieci do niego. Nic tak nie psuje porządku szkolnego, jak nieżyciowe i nierzeczowe zakazy. Dziecko np. chce się bawić w pewnym kącie boiska, a nauczyciel zakazuje i poleca bawić się w innym — gdyby pozwolił na to, czego życzy sobie dziecko, nicby nikomu się stało; albo: dziecko prosi, by je w przerwę puścić do sklepu po cukierek, czy po chleb do domu — bo zupełnie blisko — a nauczyciel zgóry oświadcza, że niewolno. Dlaczego niewolno — nie wie sam, bo nie zastanawiał się wogóle nad tem. Gdyby sprawę przemyślał, przekonałby się, że zakazy jego są zupełnie bezpodstawne. Skutek jest ten, że dziecko zniechęca się i do nauczyciela po nic się nie zwraca. Nietylko, że samo się nie zwraca, ale i inne dzieci odstrasza od nauczyciela —

nie chodź do niego, bo ci na nic nie pozwoli — tego nie rusz, tam nie chodź i tak zawsze, jakby to było coś wielkiego. Zakazów takich w życiu szkolnym jest bardzo dużo i każdy nauczyciel powinien zabrać się do gruntownej rewizji swego postępowania w stosunku do dzieci. Ile to razy zdarza się, że nauczyciel powiada „nie wchodź na drabinę, czy płot czy też na co innego, bo złamiesz nogę jak spadniesz; chłopak wszedł, spadł — i nogę nie złamał. Albo: nie rzucaj kamieniami, bo mu wybijesz oko. Troskliwość nauczyciela jest tu posunięta do najdalszej krańcowości. Dzieci skrabać się będą, kamieniami również rzucać będą — bo są dziećmi. Źle robi ten wychowawca, który z tem walczy, walka jego jest zgóry skazaną na niepowodzenie. Sprawom tem należy poświęcić dużo uwagi i troskliwości, ale nie w kierunku rugowania, a uporządkowania, unormowania tych instynktów dziecięcych. Radzę każdemu dokładnie przestudjować dzieło Boveta — Instynkt Walki. — Autor potraktował tam to zagadnienie bardzo obszernie i daje dużo nieocenionych rad i wskazówek. Taką daleko sięgającą troskliwość zaobserwować można przedewszystkiem podczas wycieczek, a zwłaszcza, jeżeli prowadzą je nauczycielki. Pani taka ustawicznie jest w ruchu — obchodzi swą gromadkę, popędza, obgarnia, — a przestróg, a rad — niema końca! Nie chodź tu, nie chodź tam, nie zostaj w tyle — nie wychodź z gromady, idź tak, to owak itd. itd. aż do znudzenia — a nie daj Boże, wycieczkę koleją, na większych dworcach, w pociągu, co tam troskliwości i kłopotów. — Czy my czasem nie przesadzamy? Pomyśleć, ile to wycieczek corocznie się odbywa, ile to tysięcy dzieci przebywa w szkołach i w jakich warunkach — a porównać z tą liczbą liczbę nieszczęśliwych wypadków, to zauważymy, że tych wypadków jest bardzo a bardzo mało. Jeżeli jest to zazwyczaj zachodzi on nie przy jakiemś skakaniu, wycieczce, a stał się w warunkach normalnych — chłopak szedł, upadł i złamał nogę. Przy Zarządzie Oddziału Pomorskiego Stowarzyszenia istnieje specjalna kasa ubezpieczeniowa od nieszczęśliwych wypadków. Co się okazuje? — Oddział, który liczy około 1200 członków — a dzieci powierzone ich opiece sięgają w tysiące — a wypadków nieszczęśl. w r. 32 było 2. Jeden — drobny — skleszczenie palca przy studni i drugi poważniejszy — bo złamanie nogi przez dziecko, które miało gruźlicę kości. Stwierdzić trzeba, że dzieci są ostróżniejsze niż nam się wydaje. My nie widzimy tego i wiecznie się czegoś obawiamy, a przez to psujemy nieraz dzieciom zabawę.

Ostróżność nie zawadzi, oczywiście, lecz ostróżność uzasadniona i celowa.

Posiedzenie Pomorskiego Zarządu Oddziału.

W przeddzień Zjazdu Delegatów odbędzie się w Toruniu w „Dworze Artusa“ posiedzenie pełnego Zarządu Oddziału Pomorskiego. Członkowie Zarządu otrzymają osobne zaproszenie.

Sprawozdanie roczne Pomorskiego Oddziału Okręgowego na rok 1933.

W nr. niniejszym drukujemy sprawozdanie roczne z działalności naszej Organizacji na terenie Pomorza. Sprawozdanie to opracowaliśmy na podstawie sprawozdań rocznych Kół. Niestety z obowiązku swego nie wywiązały się wszystkie Koła. Wobec tego nasze sprawozdanie będzie wykazywało pewne braki. Oczywiście, że opracowując niniejsze sprawozdanie czerpaliśmy z danych, które posiadamy w Zarządzie Oddziału o poszczególnych Kołach. Ostatni rok przyniósł nam dużo zmian w życiu szkolnictwa. Zlikwidowanie Okręgu Szkolnego Pomorskiego, liczne przeniesienia poza Pomorze, redukcje itp. musiały się siłą faktu odbić i na życiu naszej Organizacji. Mimo to, jak sprawozdanie niniejsze wykazuje, pracowaliśmy intensywnie, borykaliśmy się z losem i pochlubić możemy się dodatniemi rezultatami. Rok 1932 był nieco spokojniejszy pod względem zaczepiania i zastraszania naszych członków przez rozmaite czynniki do tego nie powołane. Aczkolwiek zanotowaliśmy jeszcze tu i ówdzie wypadki podobne, to jednakowoż przechodzą one do przeszłości. Nasi członkowie coraz bardziej przekonywali się, że podobne insynuacje są zupełnie bezpodstawne. Z zadowoleniem więc notujemy fakt uspokojenia umysłów.

Materjał w sprawozdaniu podajemy dla informacji wszystkich członków, a przedewszystkiem delegatów na Zjazd Okręgowy.

Delegaci Kół wobec tego powinni z materjałem tem się zapoznać, celem zużytkowania go na Walnym Zjeździe Delegatów.

Członkowie honorowi Oddziału:

1. Nowicki Piotr, emerytowany rektor — Grudziądz.
2. Tkaczyk Jan, emerytowany rektor, były prezes Okręg. — Grudziądz.
3. Żelazny Paweł, em. rektor — Chełmża.

Z karty żałobnej.

Śmierć wyrwała z naszych szeregów w ciągu roku 1932 następujących członków:

ś. p.
MICHAŁ MAKOWSKI
em. rektor w Pelplinie, członek honorowy Oddziału, długoletni prezes Towarzystwa Nauczycieli Katolickich Diecezji Chełmińskiej im. św. Józefa — zmarł 3 stycznia 1932 roku w Pelplinie;

ś. p.
JAN WĘSIERSKI
b. nauczyciel w Lutówku, czonek Koła Sępólno, zmarł 14 kwietnia 1932 r. w Lutówku;

ś. p.
BRUNON VETTER
b. członek Koła Toruń, członek Komisji Rewizyjnej Okręgowej, zmarł 4 maja 1932 roku w Toruniu;

ś. p.
MARJAN DUSZYŃSKI
członek Koła Chojnice, zmarł nagle dnia 3 czerwca 1932 roku w Chojnicach;

ś. p.
TEOFIL BRZEZIŃSKI
członek Koła Grudziądz, nauczyciel z Polskiego Węgrowa;

ś. p.
ZOFJA JĘDRYCZANKA
nauczycielka w Chojnicach oraz członkini tamtejszego Koła, zmarła dnia 16-go września 1932 roku w Czersku.

Wszyscy wyżej wymienieni byli gorliwymi, długoletnimi członkami naszej organizacji.

Po ziemskiej wędrówce niech odpoczywają w pokoju wiecznym.

ZARZĄDY:

Z naszego Okręgu należą do Zarządu Głównego:
1) Ryczakowicz — Grudziądz,
2) Kalinowski — Grudziądz,
3) Dzięcioł — Działdowo.

Zarząd Okręgowy składał się z następujących osób:

1) Ryczakowicz Melchior, prezes — Grudziądz wybrany w roku 1932
2) Wojciechowski Roman, wiceprezes — Toruń 1930
3) Delewski Józef, skarbnik — Grudziądz 1932
4) Kwiatkowski Aleksander, sekretarz — Grudziądz 1931
5) Kalinowski Cezary, członek — Grudziądz 1930
6) Delewski Leon, członek — Grudziądz 1932
7) Szmelter Paweł, członek — Grudziądz 1932
8) Zawodziński Franciszek, członek — Tuszewo 1932
9) Kolasiński Piotr, członek — Brodnica n. Drwęcą 1930
10) Jackowski Leon, członek — Chojnice 1930
11) Ogrodowski Mieczysław, członek — Gdynia 1932
12) Dzięcioł Józef, członek — Działdowo 1931
13) Noga Bronisław, członek — Jeżewo 1931
14) Ossowski Józef, członek — Tuchola 1931
15) Radomski Marceli, członek — Kościerzyna 1930
16) Murawski Anastazy, członek — Lubawa 1930
17) Ługiewicz Albin, członek — Wąbrzeźno 1932
18) Raszeja Bolesław, członek — Starogard 1931
19) Sugajski Jan, członek — Tczew
20) Kalinowski Jan, członek — Sępólno — kooptowany

W ciągu roku złożył urząd wiceprezesa p. Wojciechowski wskutek przeniesienia do Poznania.

Komisja Rewizyjna:

1) Dolecki — Chełmża,
2) Pawłowski — Chełmno,
3) Grochocki — Barłóżno.

Zastępcy:

1) Gawin — Wejherowo.
2) Sieracki — Skoszewo, pow. kartuski.

Posiedzenia Zarządu Oddziału:

Zarząd Oddziału obradował w komplecie w ciągu roku 1932 trzy razy. Zebrania odbyły się w Grudziądzu.

1) Dnia 17 stycznia 1932 r.

Na posiedzeniu tem załatwiono sprawę kandydatur do Rady Szkolnej Okręgowej, sprawę Zjazdu Oddziału i omówiono kwestje finansowe.

2) dnia 29 marca 1932. Załatwiono następujące sprawy:
a) sprawy związane z przejęciem agend przez kol. Ryczakowicza,
b) omówienie całkowitego przebiegu Zjazdu Delegatów Oddziału, ustalenie kandydatur, rozpatrznenie wniosków nadesłanych itp.:

3) dnia 2 października 1932 r. Zajęcie stanowiska w sytuacji organizacyjnej, która wytworzyła się wskutek komasacji Okręgu Szkolnego Pomorskiego z Okręgiem Szkolnym Poznańskim,
b) rozpatrzono i radzono nad kwestją licznych przeniesień naszych członków na Kresy Wschodnie,
c) budowa domu w Jastrzębiej Górze,
d) zreferowanie przez poszczególnych członków Zarządu sytuacji organizacyjnej w powiatach.

Posiedzenia Wydziału Wykonawczego:

Posiedzenia Wydziału Wykonawczego odbywają się zazwyczaj w każdy poniedziałek z wyjątkiem feryj. Posiedzeń takich odbyto w ciągu roku 40.

Omówiono wszystkie sprawy bieżące z życia organizacji, jako temat służyła zwykle bieżąca korespondencja. Do najważniejszych spraw należy zaliczyć:

a) przejęcie akt przez nowego prezesa,
b) uregulowanie i ostateczne załatwienie niejednych spraw niezałatwionych przez poprzedni Zarząd,
c) gruntowna kontrola składek członkowskich w poszczególnych Kołach i odpowiednie wnioski stąd wypływające.
d) reorganizacja Kół,
e) kolonje letnie,
f) sprawozdania z wyjazdów,
g) udzielanie pożyczek,
h) ściąganie pożyczek,
i) obrona dyscyplinarna,

Wydział Wykonawczy składa się z następujących osób Zarządu Oddziału:

1) Ryczakowicz Melchior — prezes,
2) Aleksander Kwiatkowski — sekretarz,
3) Delewski Józef — skarbnik,
4) Delewski Leon — członek,
5) Kalinowski Cezary — członek i referent spraw organizacyjnych,
6) Szmelter Paweł — członek,
7) Zawodziński Franciszek — członek i referent spraw wiejskich.

Wszyscy członkowie urzędują w Grudziądzu. Zebrania Wydziału Wykonawczego odbywają się w biurze własnem — Grudziądz, Rynek 13 I ptr. Zajmujemy tam 4 pokoje. Użytkujemy tylko dwa, a drugie dwa odnajmujemy. W biurze stale czynna jest sekretarka. Biuro otwarte jest od godz. 8—13 i od 15 do 17. W sobotę biuro czynne jest tylko przed południem

Pism, które przeprowadziliśmy przez dziennik korespondencyjny było w ciągu roku 1700. Dotyczyły one spraw przedewszystkiem organizacyjnych, kasowych, zawodowych, pedagogicznych, gospodarczych, samopomocy, dyscyplinarnych i porad prawno służbowych.

Ogólnych komunikatów, równobrzmiących, wysłaliśmy do wszystkich Kół 8. Poruszyliśmy w nich przeważnie sprawy organizacyjne. Pozatem umieszczamy jeszcze komunikaty Oddziału w każdym nr. „Nauczyciela Pomorskiego".

Lustracje Kół i wyjazdy:

W ciągu roku sprawozdawczego zlustrował Zarząd Oddziału następujące Koła:

Brodnica, Chełmno, Czersk, Gdynia, Gniew, Gruta, Jeżewo, Kościerzyna, Lisewo, Lidzbark, Lubawa, Lubichowo, Lipinki, Lniano, Lipusz, Nowemiasto, Osie, Pelplin, Pruszcz, Sępólno, Starogard, Świecie, Toruń, Tuchola, Wąbrzeźno i Jabłonowo.

Na audjencje do Pana Wojewody oraz Pana Kuratora wyjechali kol. Ryczakowicz i Kalinowski. W Zjeździe Delegatów Oddziału Poznańskiego wziął udział prezes kol. Ryczakowicz. W związku z budową domu w Jastrzębiej Górze były 4 wyjazdy. Pozatem prezes Oddziału kol. Ryczakowicz wziął dwa razy udział w Czarnej Kawie u Pana Wojewody z okazji pobytu na Pomorzu Pana Ministra Oświaty Jędrzejewicza i Pana Ministra Spraw Wewnętrznych Pierackiego.

Wydawnictwo:

Organ Oddziału „Nauczyciel Pomorski" ukazał się w ciągu roku 10 razy i to w każdym miesiącu, z wyjątkiem miesięcy wakacyjnych: lipiec i sierpień. Wydrukowano następujące artykuły:

1) Juljan Galikowski: „Zadanie społeczne nauczyciela szkoły powszechnej na Kresach Zachodnich";
2) X. L. P.: „Ludzkość w szponach nędzy";
3) Władysław Ludwiczak: „Humor jako pierwiastek wychowawczy i społeczny";

4) Kamrowski Józef: „Nauczanie łączne"; — „Nauczanie łączne a rachunki"; — „Jak zreformować lekcję kaligrafji w myśl nauczania łącznego"; — Nauczanie łączne w formie opowiadań dzieci, czy nauczanie systemem starym, formą pytań?";
5) Ryczakowicz Melchior: „Dzieci upośledzone umysłowo w szkołach normalnych"; — „System wychowawczy Foerstera";
6) Kleinschmidt Leon: „Język polski, a rozwijanie uczuć; — „Język polski, a wyrabianie woli";
7) Preussówna Anna: „Dzień zajęć w klasie I. szkoły specjalnej";
8) — — — „Jeden ze sposobów zapoznania dzieci z działaniami piśmiennemi" (dodawanie, odejmowanie).

Zaznaczamy, że rok 1932 był V rokiem istnienia naszego pisma. — W wszystkich latach było to wydawnictwo deficytowe, a rok sprawozdawczy zamknęliśmy bez deficytu.

Kasa Ubezpieczeniowa:

Każdy członek opłaca w składce członkowskiej 10 groszy na Kasę Ubezpieczeniową (od wypadków w szkolnictwie). Z tych drobnych datków zebrano dość poważną sumę, bo dochodzącą do 8000 zł. Kasa ta ma osobną administrację i osobne konto w P. K. O. W roku sprawozdawczym zanotowaliśmy tylko 2 nieszczęśliwe wypadki, za które wypłaciliśmy łącznie 60,— zł. Wobec tego już od kilku lat, z kasy tej udziela się pożyczek. W roku 1932 udzieliliśmy pożyczek na sumę 1250 zł. Kasa ta ma niestety i swoje bolączki. Mianowicie Koledzy-dłużnicy nie spieszą się z zwrotami. Wskutek czego dalszym Kolegom, ubiegającym się o pożyczki, nie można przyjść natychmiast z pomocą. Zarząd Oddziału był nawet zmuszony w kilku wypadkach wystąpić ze skargami sądowemi.

Zjazd Oddziału:

W roku 1932 odbył się Walny Zjazd Oddziału w dniu 30 marca w Grudziądzu. Zjazd rozpoczęto nabożeństwem w Farze. Delegatów było 36, a gości 35. Na zjeździe tym wybrano nowego prezesa Oddziału kol. Ryczakowicza z Grudziądza.

Zjazdy powiatowe:

Zjazdy powiatowe odbyły się:
1) powiatu lubawskiego w Nowemmieście — 13 lutego 1932 r.;
2) powiatu wąbrzeskiego w Wąbrzeźnie — w dniu 13 maja 1932 r.;
Koło Pruszcz w pow. świeckim obchodziło w dniu 29 października 1932 roku 10-lecie swego istnienia.

Koła i ich działalność.

Podajemy poniżej dokładny przegląd naszych Kół na podstawie sprawozdań rocznych i danych, które w Zarządzie Oddziału posiadamy. Niestety nie możemy wywiązać się w zupełności z zadania, gdyż na liczne monita dużo Kół nie nadesłało sprawozdań rocznych. Wobec tego ograniczamy się do tego co wiemy z korespondencji.

Koła czynne bez przerwy:

1) Brodnica, 2) Nieżywięć, 3) Chełmno, 4) Chojnice, 5) Czersk, 6) Brusy, 7) Wiele, 8) Leśno, 9) Działdowo, 10) Grudziądz, 11) Radzyn, 12) Łasin, 13) Sierakowice, 14) Stężyca, 15) Kościerzyna, 16)Lipusz, 17)Skarszewy, 18) Stara Kiszewa, 19) Liniewo, 29) Lubawa, 21) Nowemiasto, 22) Puck, 22) Gdynia, 24) Swarzewo, 25 Krokowa, 26) Karlikowo, 27) Sępólno, 28) Starogard, 29) Skórcz, 30) Lubichowo, 31) Pruszcz, 32) Jeżewo, 33) Świekatowo, 34) Tczew, 35) Toruń, 36) Tuchola, 37) Śliwice, 38) Cekcyn, 39) Bysław, 40) Wąbrzeźno, 41) Nowawieś Król., 42) Książki, 43) Wejherowo, 44) Świecie.

Koła o niejasnej sytuacji:

1) Dąbrowa Chełmińska, 2) Gruta, 3) Czerwińsk, 4) Jezierce, 5) Lipinki, 6) Zblewo, 7) Nowacerkiew, 8) Nowe, 9) Pelplin, 10) Chełmża.

Koła zlikwidowane w roku 1932:

1) Hartowiec, 2) Gniew. 3) Polskie Brzozie, 4) Lisewo, 5) Grębocin, 6) Gruczno, 7) Gryźliny.

Koła zreorganizowane:

1) Lidzbark; 2) Jabłonowo; 3) Osie; 4) Lniano.

Zarządy Kół, liczba członków, posiedzenia itp.

Następujące dane podajemy tylko z tych Kół, które nadesłały sprawozdania roczne i z tych, z których mamy zupełnie pewne dane.

Nazwa Koła	czy nadesł. spr. rocz.	Liczba członków	L. pos. Kół	Zarząd Koła
Brodnica	tak	30	5	prezes: Reichel, wicepr. Glabiszewski, sekr. Rozwadowski, skarb. Kotewicz.
Nieżywięć	nie	10	—	prezes: Beyer, sekr. i skarb. Szymański.
Chełmno	nie	—	—	prezes: Pawłowski, skarb. Makowiecki.
Chojnice	tak	27	7	prezes: Jackowski, wiceprez. Kudyn, sekr. Kotthe skarb. Schulz.
Czersk	tak	22	8	prezes Małkowski, wicepr. Król, sekr. Kiżewski, skarb. Bortowski.
Brusy	tak	9	5	prezes Brzeziński, wiceprez. Fankidejski, sekr. Goebelówna, skarb. Machut.
Wiele-Karsin	tak	12	5	prez. Bałachowski, wiceprez. Czapiewski, sekr. Główczewski, skarb. Ossowski.
Leśno	tak	8	5	prez. Galikowski, wicepr. Dystjarz, sekr. Splettstoeshe.
Działdowo	tak	39	9	prez. Dzięcioł, wicepr. Cieślak, sekr. Siewert, skarb. Kant.
Grudziądz	tak	54	7	prezes Delewski, wicepr. Piontkówna, sekr. Gawarzycki skarb. Kwiatkowski.
Radzyn	nie	—	—	prezes Klimek
Łasin	nie	12	—	prez. Motylewski, sekr. Radtke
Sierakowice	nie	—	—	prezes Schütz
Stężyca	nie	—	—	prezes Sieradzki

Nazwa Koła	czy nadesł. spr. rocz.	Liczba członków	L. pos. Kół	Zarząd Koła
Kościerzyna	tak	36	11	prez. Kleinschmidt, wicepr. Glock, sekr. Miesiczankarska, skarb. Roznerski
Lipusz	nie	10	—	
Skarszewy	tak	8	8	prez. Brzoskowski, wicepr. Morawska, sekr. Luckner, skarb. Stosik
Stara Kiszewa	tak	18	8	prezes Wódkowski, sekr. Zimmermann, skarb. Mohr
Liniewo	nie	—	—	prezes Migas
Lubawa	tak	14	8	prez. Murawski, wicepr. Kalinowski sekr. Chrzczanowiczówna, sekr. Sadowski
Nowemiasto	nie	11	—	prezes Mazerski
Puck	nie	—	—	
Gdynia	tak	28	8	prez. Ogrodowski, wicepr. Mieckówna, sekr. Radtkówna, skarb. Raatz
Swarzewo	nie	10	—	prezes Sobacki
Krokowa	nie	—	—	prezes Brach
Karlikowo	nie	8	—	prez. Piszczek sek. Lisówna, skarb. Stasiak
Sępólno	tak	39	8	prez. Kalinowski, wicepr. Zakrzewski, sekr. Mróz, skarb. Liss
Starogard	tak	28	6	prezes Raszeja
Skórcz	tak	30	5	prez. Grochocki, wicepr. Sobacki, sekr. Kozłowska, skarb. Klein
Lubichowo	nie	13	—	prezes Krauze
Pruszcz	tak	14	6	prezes Cichowski, wicepr. Kowalski, sekr. Korthals, skarb. Cichowski
Jeżewo	nie	6	—	prezes Noga
Świekatowo	nie	4	—	— —
Tczew	nie	—	—	— —
Toruń	tak	41	8	prez. Wrzesiński, wicepr. Grochowski, sekr. Szałajda skarb. Ignatowski

Nazwa Koła	czy nadesł. spr. rocz.	Liczba członków	L pos. Kół	Zarząd Koła
Tuchola	tak	17	3	prez. Ossowski, wicepr. Urbański, sekr. Wojnerowiczówna, skarb. Redlarski
Śliwice	tak	8	—	prez. Nehring, sekr. Sadowski, skarb. Landowski
Cekcyn	nie	14	—	prezes Kilichowski
Bysław	nie	13	—	prezes Behrent
Wąbrzeźno	nie	19	—	prezes Ługiewicz
Nowawieś Król.	nie	—	—	prezes Neumann
Książki	tak	8	8	prezes Nowoczyn, sekr. Guz, skarb. Jasiński
Wejherowo	tak	23	5	prez. Gawin, sekr. Śliwińska, skarb. Lewandowska
Świecie	tak	14	8	prezes Stróżowsk, wicepr. Makiłła, sekr. Stryjkowski
Dąbrowa Chełm.	nie	—	—	prezes Kozłowski
Gruta	nie	—	—	prezes Poćwiardowski
Czerwińsk	nie	—	—	— —
Jezierce	nie	—	—	— —
Lipinki	nie	—	—	— —
Zblewo	nie	—	—	— —
Nowacerkierw	nie	—	—	— —
Nowe	nie	—	—	— —
Pelplin	nie	—	—	prezes Piontek
Chełmża	nie	—	—	— —
Lidzbark	tak	12	8	prez. Golubski, wicepr. ks. Kreft, sekr. Tyczyński, skarb. Tyczyński
Jabłonowo	tak	10	5	prezes Rudnicki, sekr. Zdreńkówna, skarb. Dejnowska
Osie	nie	—	—	prezes Czortek
Lniano	tak	7	7	prez. Januszewski, sekr. Mrugaczówna, skarb. Suchorski

Referaty pedagogiczne.

Jak wynika z wyżej podanego schematu. Koła nasze odbywają dość często swe posiedzenia. Na posiedzeniach tych wygłasza się referaty organi-

zacyjne, a przedewszystkiem z dziedziny pedagogicznej. Dla ilustracji podajemy poniżej kilka tematów, świadczących o zainteresowaniach i pracy naszych członków:

1) Cel i zadania Stowarzyszenia:
2) Nauczanie przyrody w szkołach powszechnych:
3) Stanowisko religji w szkole:
4) Nowoczesne sposoby nauczania rachunków;
5) Co każdy radjoamator wiedzieć powinien o eterze kosmicznym:
6) Co nam daje Ewangelja pod względem wychowawczym?;
7) Szkoła pracy a roboty ręczne;
8) Projekt ustroju szkolnictwa;
9) Testy Baley'a:
10) Polska i morze;
11) Nowe kierunki wychowania:
12) Metoda Decroly w teorji i praktyce;
13) Nauczanie języka polskiego w szkole powszechnej;
14) Nauka rachunków w niższych oddziałach:
15) O kasach oszczędnościowych w szkole;
16) Samorząd w szkole powszechnej;
17) Pedagogika eksperymentalna;
18) Podstawy pedagogiki według Hessenna;
19) O nauczaniu historji biblijnej w szkole;
20) Kształcenie charakteru w pojęciu Foerstera:
21) Ćwiczenia piśmienne w związku z przeżyciami:
22) Metoda łączna w pierwszym roku nauczania;
23) Pedagog, który nie wierzy w duszę;
24) Wychowanie państwowe i religijne;
25) Wpływ bajki na psychikę dziecka;
26) Kociewie;
27) Niewytrwałość młodzieży szkolnej i środki zaradcze;
28) Wykształcenie według planu Daltońskiego;
29) Ćwiczenia słownikowe w szkole powszechnej;
30) Pedagogika eksperymentalna Ruska;
31) Nauka robót w szkole powszechnej;
32) Najważniejsze momenty wychowawcze w nauce robót;
33) Rysunki w szkole powszechnej;
34) Szkoła na miarę;
35) Nauczyciel, a środowisko domowe ucznia;
36) O wychowaniu państwowem:
37) Koła rodzicielskie:
38) O karności w szkole;
39) Instynkty i ich przekształcenie;
40) Jak nauczyć dzieci poprawnie pisać ortograficzne?
41) Ćwiczenia w mówieniu:
42) Ogród szkolny:
43) Uczucia estetyczne u dzieci:
44) Nauka gramatyki w oddziałach niższych metodą łączną;
44) Nauka gramatyki w oddziałach wyższych metodą łączną:
46) Metoda łączna na terenie szkoły niżej zorganizowanej:
47) Czytanie stataryczne według metody łącznej;
48) Ogólny pogląd na nauczanie łączne;
49) Język polski w nauczaniu łącznem:
50) Rachunki w nauczaniu łącznem;
51) Organizacja pracy w szkole;
52) Gramatyka w niższych oddziałach szkoły powszechnej przy nauczaniu łącznem;
53) Pisownia i ortografja u dzieci, a wymowa u nauczyciela:
54) Zasady wychowania w świetle zasad Devey'a:
55) Akcja Katolicka a nauczycielstwo:
56) Samodzielność i radość twórcza w nauczaniu i wychowaniu:
57) Wychowanie młodzieży w myśl hasła „Bóg i Ojczyzna":

58) W obronie polskiego nauczyciela:
59) Jak sporządzić plan wychowawczy?
60) Charakterystyka nauczyciela przez dzieci;
61) Korzyści z lekcji geografji w polu;
62) Podniesienie kultury ogólnej na wsi;
63) Jak zorganizować zajęcie ciche;
64) Nauczyciel jako organizator w danej gminie:
65) Ćwiczenia w mówieniu;
66) Pojmowanie postaci u dzieci;
67) Uczenie się dziecka;
68) Radosna twórczość w szkole.

Lekcje:

1) Lekcja z języka polskiego „Grażyna" (praca grupowa w VII klasie):
2) Lekcja śpiewu w III klasie: metoda to—mi—sol;
3) Lekcja sposobem nauczania łącznego prowadzona w klasie I i IV (2 lekcje):
4) Czytanka w oddziale IV „W angielskiej szkole".

Dokształcanie nauczycieli.

1) W trzech miejscowościach prowadzono kursy przygotowawcze do egzaminu kwalifikacyjnego;
2) W trzech miejscowościach istnieją kółka samokształceniowe w zakresie zagadnień psychologiczno-pedagogicznych.

Życie towarzyskie:

W roku sprawozdawczym urządzono:
wieczorków towarzyskich 25, wycieczek 9. kolend 18;
10-lecie swego istnienia obchodziło jedno Koło (Pruszcz):
25-lecie pracy zawodowej swego prezesa oobchodziło 1 Koło (Sępólno).

Praca społeczna i kulturalno-oświatowa

W Okręgu Pomorskim członkowie nasi poświęcają się pracy społeczno-kulturalnej w całej pełni. Świadczy o tem poniższe zestawienie, które opracowaliśmy tylko na podstawie nadesłanych sprawozdań rocznych. Wynika z niego, że niema ani jednego członka, któryby nie pracował społecznie. Liczbowe ujęcie tej pracy w poniższym zestawieniu obejmuje zaledwie połowę, gdyż połowa Kół zaledwie nadesłała sprawozdania roczne. W każdym razie zestawienie to mówi wyraźnie, w których organizacjach pracujemy. A więc pracuje członków w:

Akcji Katolickiej 100, Młodzieży Katolickiej 70, Sokole 20, Związku Strzeleckim 150, Przysposobieniu Wojskowem Kobiet 8, Świetlicach 56. L. O. P. P. 158, Polskim Czerwonym Krzyżu 43, Polskim Białym Krzyżu 17, Tow. Przeciwgruźliczym 3, Tow. Śpiewaczych 36. Kasach Stefczyka 13, Tow. Robotn. Katol. 7. Związku Rezerwistów 35, Kursach oświatowych 17, Tow. Rolniczych 56. Tow. Krajoznawczym 9, Tow. Pawst. i Wojaków 47, Tow. Pszczelarzy 17, T. C. L. 125, Chórze Nauczycielskim 18, Sodalicji Marjańskiej 23, Tow. Dzieciątko Jezus 17, Straży Pożarnej 8, Zw. Obrony Kresów Zachodnich 37, Kat. Stow. Polek 17, Kol. Miłośn. Sceny 2. Tow. Męższyzn Kat. 9, Legjonie Młodych 6, Tow. św. Wincentego à Paulo 25. Tow. dla Bezrobotnych 49, Tow. Upiększenia Miasta 7, Harcerstwie 73. Bibljotece Sejmikowej 1, Papieskiem Dziele Rozkrzewienia Wiary 9.

Pozatem pracują nasi członkowie w bardzo licznych wypadkach w szkołach dokształcających, w zarządach władz gminnych i powiatowych.

Sprawozdanie kasowe.

Poniżej wykazujemy, jak poszczególne Koła wywiązały się z odstawiania do kasy Okręgu składek członkowskich. Zaznaczamy, że po odstawieniu składek członkowskich najlepiej ocenić można żywotność Kół.

Koła, które w zupełności, tj. za 12 miesięcy odstawiły składki członkowskie są:

1) Brodnica, 2) Nieżywięć, 3) Lisewo, 4) Chojnice, (jeden miesiąc zaległy uregulowano ratami), 5) Czersk, 6) Brusy, 7) Działdowo, 8) Grudziądz, 9) Czerwińsk, 10) Sierakowice, 11) Stężyca, 12) Kościerzyna, 13) Lipusz, 14) Skarszewy, 15) Stara Kiszewa, 16) Lubawa, 17) Nowemiasto, 18) Gdynia, 19) Swarzewo, 20) Sępólno, 21) Skórcz, 22) Lubichowo, 23) Świecie, 24) Pruszcz, 25) Jeżewo, 26) Tczew, 27) Toruń, 28) Tuchola, 29) Śliwice, 30) Bysław, 31) Książki.

Do tego trzeba dodać Koła w ciągu roku zreorganizowane, które od chwili reorganizacji regularnie uiszczają swoje składki członkowskie. Są to Koła następujące:

1) Lidzbark od października 1932 r., 2) Jabłonowo od czerwca 1932 r., 3) Osie od czerwca 1932 r., 4) Lniano od czerwca 1932 r.

Za 1 miesiąc zalegają ze składkami członkowskiemi następujące Koła:

1) Wiele-Karsin, 2) Radzyn, 3) Starogard, 4) Świekatowo, 5) Wąbrzeźno, 6) Nowawieś Król.

Za dwa miesiące zalegają:

1) Łasin, 2) Nowe.

Za trzy miesiące zalegają:

1) Chełmno, 2) Puck, 3) Karlikowo, 4) Wejherowo.

Za cztery miesiące zalegają:

1) Lipinki, 2) Gryźliny (zlikwidowane).

Za pięć miesięcy zalegają:

1) Liniewo, 2) Zblewo, 3) Chełmża, 4) Cekcyn.

Za sześć miesięcy zalegają:

1) Dąbrowa Chełmińska, 2) Krokowa, 3) Nowacerkiew, 4) Grębocin (zlikwidowane).

Za osiem miesięcy zalegają:

1) Leśno, 2) Jezierce.

Za dziewięć miesięcy zalegają:

1) Gruta, 2) Gniew, (zlikwidowano), 3) Pelplin.

Kasa Zarządu Oddziału:

Do Kasy Oddziału wpłynęło w ciągu roku 1932	28.821,82 zł
rozchód w ciągu roku 1932	28.008,37 zł
saldo	812.45 zł

Zakończenie.

Jak z powyższego sprawozdania wynika, pracowaliśmy cały rok intensywnie i wytrwale. Robiliśmy wszystko, co tylko robić było można. Zwalczaliśmy liczne przeszkody i trudności i wytrwaliśmy. Coprawda tu i ówdzie wstrzymaliśmy się, a nawet cofnęli w rozwoju.. Złożyły się na to w pierwszym rzędzie ciężkie warunki bytu materjalnego i sianie postrachu w naszych szeregach przez czynniki nam wrogo nastawione.

Słabsi wśród nas zastraszyli się i ulegli sprawiając naszym przeciwnikom wielką radość.

Mimo wszystko stosunki się normują i miejmy nadzieję, że bieżący rok kalendarzowy będzie dla nas pomyślniejszy.

ZARZĄD POMORSKIEGO ODDZIAŁU OKRĘGOWEGO.

Powyższe sprawozdanie prosimy dokładnie przejrzeć i dokadnie z niem się zapoznać. Niech uczynią to przedewszystkiem delegaci Kół na Walny Zjazd Oddziału. Na Zjeździe bowiem nie wygłosimy już sprawozdania w całości, a przystąpimy natychmiast do dyskusji.

Wszyscy na Zjazd do Torunia

w dniu 18 kwietnia br.

KOMUNIKATY

1) Wzywa się wszystkie Koła, aby delegowały na Zjazd do Torunia swych delegatów. Nie może zabraknąć ani jednej placówki. Im więcej nas będzie, tym okazalej wypadnie nasz Zjazd. A więc nie lekceważyć sobie Zjazdu lecz wysłać delegata!

2) Polecamy delegatom zapoznać się z sprawozdaniem rocznem, abyśmy mogli na Zjeździe przystąpić natychmiast do dyskusji.

3) Wszelkie przesyłki pieniężne dla Zarządu Oddziału należy uskuteczniać tylko blankietami na P. K. O. nr. 206 133 — Zarząd Okręgowy Stow. Chrz. Nar. Naucz. Szkół Powsz. — Grudziądz. — Przekazem pieniężnym nie należy pieniędzy przesyłać.

DZIAŁ LITERACKI

WYDAWNICTWA

Ukazał się Nr. 2—3 „*Oświaty i Wychowania*". Czasopismo to od stycznia 1933 r. za główne swe zadanie uważa informowanie o pracach nad reformą szkolną podjętą przez władze oświatowe. Gdy numer styczniowy poświęcony był przeważnie sprawom zasad i myśli przewodnich nowego ustroju szkolnego, numer niniejszy (podwójny) wchodzi już w poszczególne dziedziny szkolnictwa, oświetla przeprowadzoną obecnie przebudowę szkolnictwa powszechnego, przynosi nowy materjał w sprawie realizacji powszechności nauczania, szczególnie zaś wiele miejsca poświęca szkolnictwu zawodowemu. Trzy artykuły oświetlają zmiany ustroju szkół zawodowych. Szkolnictwo zawodowe uwzględnione zostało również w obszernym przeglądzie czasopism pedagogicznych polskich i zagranicznych.

KRONIKA

Czersk. W dniu 4 marca br. o godz. 16 odbyło się zebranie plenarne z następującym podządkiem obrad:

1. Zagajenie. 2. Odczytanie protokółu. 3. Referat kol. Króla na temat: „Nauczanie łączne". 4. Omówienie błędów na podst. czasopisma: „Higjena Mowy". 5. Sprawy Koła. 6. Wolne głosy. 7. Protest przeciw wrogim występom Niemiec. 8. Zakończenie: „Nie rzucim ziemi".

Zebranie zagaił kolega prez. Małkowski. Zgodnie z porządkiem obrad sekretarka przeczytała protokół z ostatniego zebrania, z którego wynika iż na ostatnim zebraniu wygłoszono dwa bardzo aktualne referaty. 1. „Wychowanie państwowe" kol. Berent. 2. „Jak wychowuję dzieci na przyszłych obywateli" kol. Tumińska. Protokół bez zmian przyjęto.

Z kolei przystąpiono do punktu 3 ref. kol. Króla. Referent podał bardzo szczegółowo sposób, cel i korzyści nauczania łącznego, które przygotowuje dzieci i zaprawia do samodzielności a wyrównać powinno przepaść tworzącą się zwykle między życiem szkolnem a poza szkolnem. Przewodniczący dziękował za tak pięknie i wszechstronnie opracowany referat. Punkt 4. Najposp. błędy językowe. Celem wzajemnego pouczania się w rzeczach języka i wzbudzenia zainteresowania do zagadnień językowych, kol. Bortowski mówił na temat: „Kultura mowy w krajach sąsiednich, a u nas". Następnie podał przykłady najpospolitszych błędów jak: „to ma czas"; „pasować" „jako taki"; itp. równocześnie wyjaśniał jak poprawnie mówić. Na wyjaśnienie posłużyły przykłady z dzieł naszych pisarzy i poetów.

Wolnych wniosków nie było, więc przystąpiono do punktu 7. Protest przeciw wrogim występom Niemiec. Przewodniczący wskazał na rozległą i kłamliwą propagandę zagraniczną przeciwko Pomorzu. Postanowiono wzmóc pracę — uświadamiać szerokie masy ludu w historji Pomorza i prawach naszych do Gdańska, Warmji i Mazur, a przedewszystkiem uczyć dzieci bezinteresownej miłości ojczyzny. Każde dziecko kresowe musi być żywą twierdzą polskości i hartu ducha, a będzie to najlepsza broń na wszelkie zakusy zaborcze Niemiec.

Po odśpiewaniu: „Nie rzucim ziemi" przewodniczący solwował zebranie.

NADSYŁAJCIE

SPRAWOZDANIA Z POSIEDZEŃ KÓŁ I ŻYCIA ORGANIZACYJNEGO.

WSZYSTKIM CZŁONKOM

„WESOŁEGO ALLELUJA"

życzy ZARZĄD ODDZIAŁU.